

**UCHWAŁA NR XLI/268/21
RADY MIEJSKIEJ STRONIA ŚLĄSKIEGO**

z dnia 29 października 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024
na terenie Gminy Stronia Śląskie.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) i art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 821 ze zmianami), **Rada Miejska Stronia Śląskiego uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Ryszard Wiktor

Załącznik do uchwały Nr XLI/268/21
Rady Miejskiej Stronia Śląskiego
z dnia 29 października 2021 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2022-2024
na terenie Gminy Stronie Śląskie**

S P I S T R E Ś C I

- I. WSTĘP**
- II. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU**
- III. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY**
- IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA**
- V. ANALIZA SWOT NA TERENIE GMINY STRONIE ŚLĄSKIE**
- VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU**
- VII. ADRESACI PROGRAMU**
- VIII. CELE PROGRAMU, DZIAŁANIA I SPOSOBY REALIZACJI**
- IX. ZASOBY**
- X. PRZEWIDYWANE EFEKTY**
- XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**
- XII. MONITORING I EWALUACJA**
- XIII. PODSUMOWANIE**

I. WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 na terenie Gminy Stronie Śląskie jest kontynuacją poprzedniego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021. Założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia i pomocy rodzinie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w gminie Stronie Śląskie. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych i umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Ponadto Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez nieświadome przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również negatywnych. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań. Role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz społecznymi.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Aktualnym zagrożeniem jest również rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością i rozczarowaniem. Wiele związków się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Niezwykle ważne jest, zatem udzielanie jej wszechstronnej pomocy oraz podejmowanie i upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie.

Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodzinnych. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia, przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę.

Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinne lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie gminy Stronie Śląskie.

II. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2021 r., poz. 159 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 41 ze zm.).

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.).
7. Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).
8. Ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.).
9. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.)
10. Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.).
11. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Stronie Śląskie.
12. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stronie Śląskie na lata 2021-2031.
13. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

III. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

Zadania własne Gminy Stronie Śląskie w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim, jako jednostka organizacyjna samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art.176 ustawy do zadań tych należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona)
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 zadania ministra właściwego do spraw rodziny ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
- 8) (uchylony)

Zadaniem ustawowym gminy jest powołanie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności życiowe. Asystent rodziny jest nowym i kolejnym zawodem powołanym do pracy z rodziną w obszarze wsparcia rodziny. Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej i kształtowaniu umiejętności życiowych by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. Asystentura to kompleksowe działanie polegające

na towarzyszeniu z zachowaniem profesjonalnych relacji.

Towarzyszenie to opiera się na indywidualnym podejściu do sytuacji osoby wspieranej w czasie, jakiego ona potrzebuje, aby dokonać zmian w swoim życiu, na nowo odzyskać wiarę we własne siły i włączyć się aktywnie w życie społeczne. Asystentura rodziny to metoda pogłębionej pracy socjalnej, mającej na celu osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodziny, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności. Bardzo ważne jest indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, co służy rozwojowi kompetencji wszystkich jej członków – rodziców i dzieci. Praca z asystentem prowadzona jest w oparciu o wspólnie przygotowany z rodziną plan pracy. Potrzeba podejmowanych przez asystenta działań pomocowych ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego i prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim pracę z rodzinami prowadzi jeden asystent rodziny. Do podstawowych zadań asystenta w szczególności należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi;
- 5) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 6) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych; udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 7) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 8) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 9) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 10) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- 11) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku;
- 13) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

- 14) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 15) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 16) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą sprawowaną jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ma ona charakter czasowy i zapewnia:

- czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka;
- przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, kulturalno - rekreacyjnych i edukacyjnych dziecka.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

1) rodzinnej pieczy zastępczej, jako:

- rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa),
- rodzinny dom dziecka;

2) instytucjonalnej pieczy zastępczej, jako:

- placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- regionalna placówka opiekuńczo -terapeutyczna,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki:

- **10%** -wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- **30%**- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- **50%**- na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

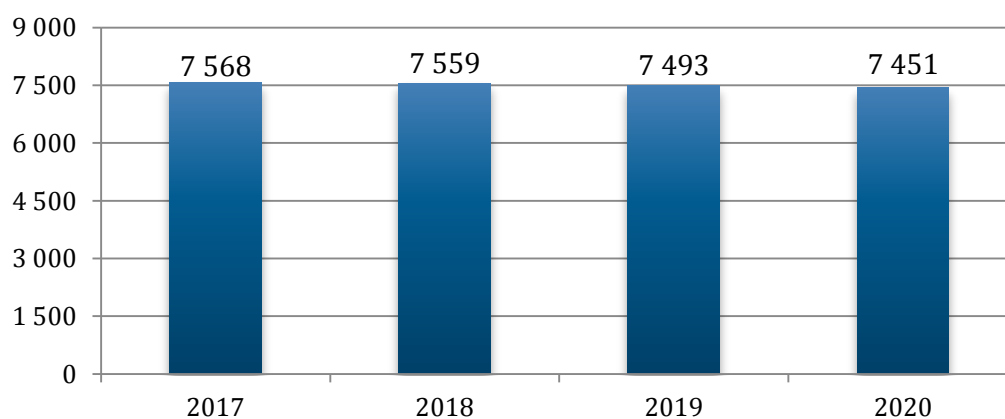
IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Gmina Stronie Śląskie położona jest we Wschodnich Sudetach, na pograniczu polsko-czeskim, w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim. Stronie Śląskie jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej o powierzchni 146 km². Najbliższe polsko-czeskie samochodowe przejścia graniczne to Nowa Morawa/Nová Seninka na Przełęczy Płaszczyna (12 km) oraz Lutynia/Travna koło Łądka-Zdroju (12 km). Odległość Stronia Śląskiego od Wrocławia wynosi 120 km, a od Kłodzka – 30 km

Administracyjnie Gmina składa się z 14 górskich wsi: Strachocin, Goszów, Bielice, Nowy Gierałtów, Stary Gierałtów, Młynowiec, Stara Morawa, Kletno, Kamienica, Bolesławów, Nowa Morawa, Stronie Śląskie, Janowa Góra i Sienna. Tworzą one 9 sołectw: Bolesławów, Goszów, Kamienica, Kletno, Nowy Gierałtów, Stary Gierałtów, Stara Morawa, Strachocin, Stronie Wieś.

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Stronie Śląskie zamieszkuje 7 451 osób (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni lat 2017-2020 liczba mieszkańców uległa minimalnemu zmniejszeniu, co obrazuje poniższy wykres. W stosunku do 2017 roku zmalała ona o 1,5%.

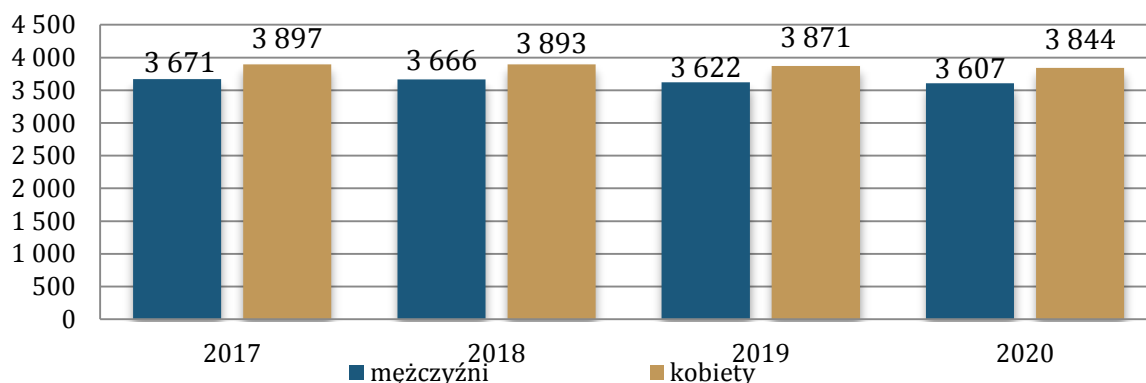
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Stronie Śląskie w latach 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba kobiet zamieszkujących gminę Stronie Śląskie jest większa od liczby mężczyzn – kobiet jest 3 844, natomiast mężczyzn – 3 607. Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 107, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. W powiecie kłodzkim współczynnik kształtował się na tym samym poziomie, natomiast w województwie dolnośląskim wynosił 108.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Stronie Śląskie na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Stronie Śląskie ujemny i wynosi -43 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -5,77 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2017-2020 przyrost naturalny w gminie Stronie Śląskie zawsze przyjmował wartości ujemne.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Stronie Śląskie na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe	72	49	55	51
zgony	94	92	87	94
przyrost naturalny	-22	-43	-32	-43

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W celu sporządzenia diagnozy społecznej zebrano informacje zawierające dane na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci szkolnej, liczby dzieci z terenu Gminy umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, stypendiów szkolnych, kart dużej rodziny oraz dodatków mieszkaniowych. Informacje te posłużyły do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

Na podstawie statystyk Ośrodka Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim dokonano analizy rodzin objętych różnymi formami pomocy i wsparcia w latach 2017 – 2020, co przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim objął szeroko rozumianym wsparciem 97 rodzin, w tym 24 rodziny z dziećmi. Pośród nich było 2 rodziny wielodzietne i 12 rodzin niepełnych. Najczęstszym powodem korzystania

ze świadczeń pomocy społecznej było posiadanie niskich dochodów oraz bezrobocie. Trzecim powodem była niepełnosprawność. Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 2. Powody udzielania świadczeń w gminie Stronie Śląskie na przestrzeni lat 2017-2020

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2017	2018	2019	2020
1	ubóstwo	72	63	81	59
2	bezrobocie	75	56	70	51
3	niepełnosprawność	60	56	62	44
4	długotrwała lub ciężka choroba	44	45	67	34
5	alkoholizm	28	8	11	14
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	6	4	5	2
	w tym wielodzietność	5	3	5	1
7	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10	12	23	14
	w tym rodziny niepełne	b.d	9	19	12
	w tym rodziny wielodzietne	b.d	1	4	2
8	przemoc w rodzinie	1	2	1	0
9	bezdomność	6	1	4	4
10	zdarzenia losowe	2	17	1	0
11	sieroctwo	0	0	0	0
12	narkomania	0	0	0	0
13	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	2	3

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek, ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań dewiacyjnych w rodzinie, utrzymania nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno-bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego

i umieszczenia ich w pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania tym dzieciom. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Jak wynika z informacji, w pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia 2020 r. umieszczonych było 11 dzieci z gminy Stronie Śląskie.

Tabela nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z gminy Stronie Śląskie

Rodzaje pieczy zastępczej	Ilość rodzin/placówek	Ilość dzieci umieszczonych
RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE	5	6
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE	1	2
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE	1	1
PLACÓWKA OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZA	2	2

dane własne OPS

W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Stronie Śląskie współfinansuje pobyt 11 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Kolejną formą pomocy oferowaną rodzinom przeżywającym trudności w funkcjonowaniu jest przydzielenie asystenta rodziny. W przypadku powzięcia przez Ośrodek Pomocy Społecznej informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przeprowadza się wywiad środowiskowy. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, asystent rodziny podejmuje z rodziną współpracę.

Tabela nr 4. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny w gminie Stronie Śląskie

Rok	2018	2019	2020
liczba rodzin	13	10	7
liczba dzieci w rodzinach	30	19	11

dane własne OPS

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalna jest względnie spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. Rodzina na współpracę z asystentem musi wyrazić zgodę lub jest ona realizowana na podstawie decyzji Sądu Rodzinnego.

Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Sądu Rejonowego w Kłodzku wskazują, że w 2019 roku, rodzin z terenu gminy Stronie Śląskie objętych opieką kuratora w zakresie opiekuńczo-wychowawczym było 26 a w 2020 roku już 29.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że tylko w roku 2020 u 7 rodzin, w których wychowywane są dzieci wszczęto procedurę "Niebieskie Karty". Natomiast w 2019 roku takich rodzin było 6, co pokazuje nieznaczny, ale jednak wzrost. Policja na terenie Gminy Stronie Śląskie dokonała:

Tabela nr 5. Liczba działań Policji podjętych na terenie gminy Stronie Śląskie

Działania	2018	2019	2020
interwencji domowych	111	104	104
sprawcy działali pod wpływem alkoholu i zostali zatrzymani do wytrzeźwienia	40	34	18

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku podaje, że w latach 2018 – 2020 dla mieszkańców powiatu udzielił pomocy w formie:

Tabela nr 6. Rodzaj wsparcia i liczba osób korzystających w powiecie kłodzkim

RADZAJ UDZIELONEGO WSPARCIA	ILOŚĆ OSÓB		
	2018	2019	2020
INTERWENCJA KRYZYSOWA	290	413	322
SESJE PSYCHOTERAPII KRÓTKOTERMINOWEJ	30	44	29
PORADY PSYCHOLOGICZNE	120	183	211
PORADY PRAWNE	14	10	20
PORADNICTWO SOCJALNE	1	2	4
POMOC OFIAROM PRZEMOCY	100	122	92
POMOC ŚWIADKOM PRZEMOCY	23	25	21
SPOTKANIA GRUPY WSPARCIA DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY	58	77	40
SPOTKANIA Z OSOBAMI UŻYWAJACYMI SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	956	863	568
PORADNICTWO W ZWIĄZKU Z KRYZYSEM WYCHOWACZYM	102	200	111

W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy ze 112 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 24 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie

w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 23 osób uzależnionych od alkoholu.

W 2020 roku Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 11 osób. W stosunku do roku ubiegłego odnotowany został spadek liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy oraz osób, w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia.

W porównaniu do 2019 roku wzrosła liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy oraz osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Dane dotyczące podejmowanych działań GKRPA w gminie Stronie Śląskie wobec osób uzależnionych w latach 2017-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Stronie Śląskie wobec osób uzależnionych w latach 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	96	168	192	112
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	54	37	10	24
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	7	5	36	23
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	5	6	11

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Prowadzony w Gminie Stronie Śląskie Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin udzielił w latach 2018 – 2020 łącznie porad:

Tabela nr 8. Ilość i rodzaje udzielonych porad w gminie Stronie Śląskie

RODZAJE UDZIELONYCH PORAD	ILOŚĆ PORAD
Możliwość podjęcia terapii odwykowej w placówkach stacjonarnych, uzyskanie miejsca w konkretnej placówce terapeutycznej	240 70
Motywowanie i kierowanie do udziału w Grupie Wsparcia dla Osób Uzależnionych	130
Pomoc w sporządzaniu pism – wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego skierowane do KRPA	34
Wspieraniu w utrzymaniu wczesnej abstynencji	280
Działania zapobiegające oraz pomoc w radzeniu sobie z nawrotem w chorobie alkoholowej	174
Wsparcia dla członków rodzin oraz osób będących w związkach z pijącymi (w tym także Grupa Osób Współuzależnionych)	279
Problemów związanych z przemocą domową, rozbrajania mechanizmów nakręcających stosowanie przemocy	Sprawca 69 Ofiara 148

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje również Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Dzieci i Młodzieży, który w 2020 roku był czynny w każdy czwartek miesiąca w godzinach od 16 do 18. Celem jego działania jest przede wszystkim zwiększanie wiedzy mieszkańców w obszarze rozwiązywania problemów związanych z nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych i środków odurzających oraz z przemocą w rodzinie, zwiększenie dostępu do informacji w zakresie działalności profilaktycznej i edukacyjnej oraz z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także innych uzależnień oraz zmniejszenie poziomu bezradności osób uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających oraz współuzależnionych. W 2020 roku pomoc w ramach Punktu była udzielana głównie dzieciom mającym problemy osobiste oraz osobom dorosłym, które miały trudności wychowawcze z dziećmi. Porady były udzielane także telefonicznie oraz za pośrednictwem komunikatorów internetowych.

Z pomocy udzielanej w punkcie w 2020 roku skorzystało 50 osób, w 2019 roku – 79 osób, natomiast w 2018 roku – 73 osoby.

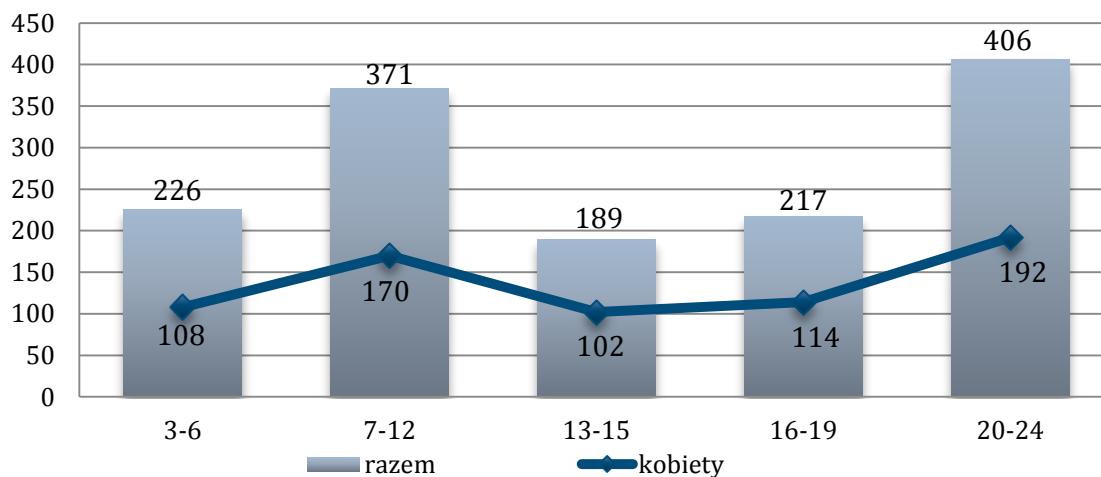
Dane źródłowe wykazują, że w porównaniu do 2018 i 2019 roku liczba udzielonych porad uległa zmniejszeniu, co wynika z sytuacji epidemiologicznej spowodowanej przez wirus Sars Cov-2.

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie Stronie Śląskie sieć szkół publicznych przedstawiała się następująco:

Zespół Szkół Samorządowych, w skład, którego wchodziły następujące szkoły: Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte oraz szkoły ponadpodstawowe, których prowadzenie powierzono Gminie Stronie Śląskie przez Powiat Kłodzki, tj. Technikum, Branżowa Szkoła I Stopnia, Liceum Ogólnokształcące.

Na terenie gminy Stronie Śląskie funkcjonuje także Przedszkole Miejskie im. Jana Pawła II oraz Niepubliczne Przedszkole „Bajlandia” z/s w Bolesławowie, które prowadzone jest przez Stowarzyszenie Aktywizacji i Integracji Społecznej w Stroniu Śląskim. W zasobach infrastruktury społecznej gminy Stronie Śląskie znajduje się również Żłobek Miejski.

Wykres 3. Ludność gminy Stronie Śląskie według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2020 roku do Przedszkola Miejskiego uczęszczało 168 dzieci (na 175 miejsc), natomiast w 2019 i 2018 roku – 165 dzieci. W placówce prowadzono terapię logopedyczną, pedagogiczną, zajęcia z języka angielskiego, gimnastykę korekcyjną, balet oraz zumbę.

Do Zespołu Szkół Samorządowych uczęszczało łącznie 514 uczniów, z czego 445 do Szkoły Podstawowej, a 69 do Technikum. W 2020 roku 73 uczniów posiadało opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, 18 osób orzeczenia, natomiast nauczanie indywidualne prowadzono dla 2 uczniów (spadek o 2 osoby w stosunku do 2019 roku). Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w 2020 roku prowadzone były dla 2 uczniów szkoły podstawowej (tyle samo, co w 2019 roku), natomiast zajęcia rewalidacyjne dla 10 uczniów szkoły podstawowej i 3 uczniów technikum (wzrost o 3 uczniów szkoły podstawowej i 1 ucznia technikum).

W szkole organizowano liczne zajęcia dodatkowe w postaci kół zainteresowań, w tym: zajęcia plastyczno-sensoryczne, zajęcia rozwijające zdolności, zajęcia usprawniające manualnie, koło teatralne, przyrodnicze, matematyczne, szachowe, plastyczne, informatyczno-fizyczne, czytelniczo-historyczne, chór szkolny, zajęcia basenowe, pierwsza pomoc, zajęcia plastyczno-ceramiczne, SKS piłka siatkowa oraz rozwijanie uzdolnień zawodowo-technicznych.

W szkołach działają 2 świetlice szkolne. Na terenie Gminy Stronie Śląskie

nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego, ale w ocenie ZSS wskazane jest utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- specjalistycznej;
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Tabela nr 9. Rodzaj placówek oświatowych w gminie Stronie Śląskie

RODZAJ PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	ILOŚĆ DZIECI W ROKU SZKOLNYM 2020/2021
SZKOŁA PODSTWOWA	445
ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZADOWYCH	69
PRZEDSZKOLE PUBLICZNE	175
PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE	50
ŻŁOBEK	30

W latach 2018-2019-2020. Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim finansował posiłek w stołówkach placówek oświatowych dla 25,19 i 20 dzieci z rodzin najuboższych.

Udzielał także w ramach wsparcia pomocy w formie stypendiów szkolnych na rok szkolny:

2018/2019 dla 15 uczniów oraz dla 2 uczniów zasiłków szkolnych.

2019/2020 dla 15 uczniów oraz dla 2 uczniów zasiłków szkolnych.

2020/2021 dla 19 uczniów.

W ramach udzielania wsparcia w placówkach oświatowych zatrudnionych jest 3 pedagogów, oraz logopeda. Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Częstą przyczyną korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody. Choć głównym problemem jest ubóstwo zauważyć można jego systematyczny spadek. Budżety domowe rodzin znacząco zasilają świadczenia rodzinne, „Dobry start” (300+), fundusz alimentacyjny czy świadczenia wychowawcze 500+.

Tabela nr 10. Formy wsparcia dla rodzin z dziećmi w latach 2018-2020

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny	397	404	352
Liczba uczniów korzystających ze świadczenia "Dobry Start"	658	662	655
Liczba osób korzystających z funduszu alimentacyjnego	54	58	48
Liczba osób korzystających ze świadczenia wychowawczego	644	736	949

dane własne: sprawozdanie MRiPS

Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz programu „Dobry start” nieznacznie zmalała. Wprowadzenie programu 500 + oraz innych świadczeń na dzieci znacznie poprawiło sytuację w rodzinach. Przyczyniło się to w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa - przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych.

Tabela nr 11. Inne formy wsparcia dla rodzin

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	73	68	66
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	22	142	35

dane własne OPS

Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego w każdym roku maleje.

Karta Dużych Rodzin to program adresowany do członków rodziny wielodzietnej, bez względu na jej dochód. Program obejmuje dzieci i rodziców mających na utrzymaniu, co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej – do ukończenia 25 roku życia (w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności nie ma ograniczeń wiekowych).

Od 1 stycznia 2019 r. weszły w życie istotne zmiany w KDR dające możliwość przyznania KDR tym rodzicom, którzy mieli na utrzymaniu łącznie, co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. Stąd też duży wzrost liczby rodzin w 2019 r.

V. ANALIZA SWOT NA TERENIE GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

W celu wytypowania skutecznych działań mających na celu wspieranie rodziny konieczne jest wskazanie mocnych i słabych stron tego regionu oraz dostrzeganych szans i zagrożeń w odniesieniu do rodzin z dziećmi zamieszkującymi na terenie Gminy Stronie Śląskie.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">✓ utrwalanie w systemie pomocy społecznej pracy socjalnej i innych działań usługowych ukierunkowanych na rzecz rozwiązywania problemów rodzin z dziećmi, diagnozowanie problemów w rodzinach przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze;✓ skuteczny monitoring sytuacji dzieci naterenie gminy Stronie Śląskie;✓ realizacja programów rządowych wspierających finansowo rodziny ubogie, wielodzietne i dysfunkcyjne;✓ zapewnianie dostępu do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin oraz Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Dzieci i Młodzieży✓ możliwość korzystania z systemu wsparcia rzecz rodzin z dziećmi na terenie powiatu kłodzkiego i gminy Stronie Śląskie (Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie);✓ rozwój infrastruktury sportowej i kulturalnej na terenie gminy umożliwiających	<ul style="list-style-type: none">✓ niewystarczająca liczba kandydatów na zawodowych rodziców zastępczych oraz adopcyjnych, zwłaszcza dla dzieci starszych i z problemami zdrowotnymi;✓ niewystarczająca liczba szczegółowych badań i analiz dotyczących rodziny;✓ brak skuteczności działań zmierzających do powrotu dziecka do rodzin biologicznych;✓ ograniczony dostęp do specjalistycznych kadr świadczących pomoc w formie terapii indywidualnej, grupowej oraz rodzinnej;✓ brak wystarczających narzędzi zobowiązujących rodziny zagrożone niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą do podejmowania współpracy z asystentem rodziny;✓ brak osób chętnych do pełnienia roli rodzin wspierających, brak bliskiego otoczenia wspierającego na rzecz rodzin zagrożonych niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą;✓ słabo rozwinięta wśród mieszkańców idea społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowania;

<p>organizowanie czasu wolnego dla dzieci;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niski odsetek dorosłych i uczniów zażywających narkotyki lub dopalacze ✓ wykwalifikowana kadra jednostki pomocy społecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ obciążenie zawodowe pracowników socjalnych i innej kadry działających na rzecz rodzin;
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ sprecyzowane przepisy prawa określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; ✓ wzrost świadomości społecznej na temat roli rodziny i kształtowania więzi rodzinnych; ✓ spadek liczby rodzin z dziećmi korzystających z świadczeń pomocy społecznej; ✓ możliwość zapewniania dostępu do specjalistycznego poradnictwa na rzecz rodzin poprzez wykorzystanie zasobów powiatu; ✓ wzrost liczby rodzin wielodzietnych mogąca w przyszłości skutkować tzw. zastępowalnością pokoleń; ✓ dobrze rozwinięta instytucja pieczy zastępczej na terenie powiatu; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość utraty stabilizacji finansowej przez rodziny w związku ze zmieniającą się sytuacją na rynku pracy związaną z szerzeniem się wirusa SARS-CoV-2 ✓ nieprzewidziane skutki izolacji społecznej w sferze życia rodzin; ✓ wzrost kosztów utrzymania rodzin; ✓ zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny polegające na rozluźnieniu więzi rodzinnych; ✓ opór przed korzystaniem z niepieniężnych form pomocy oraz bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; ✓ trudności we współpracy z rodzicami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy; ✓ wzrost liczby dzieci pokrzywdzonych w związku z realizacją procedury Niebieska Krata przy jednoczesnym spadku ogółu liczby interwencji policji; ✓ obserwowane migracje na teren gminy rodzin z dziećmi, które borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, co powoduje, że występuje niewystarczająca ilość czasu na działania prewencyjne w zakresie wspierania tych rodzin;

Przedstawione w powyższej analizie SWOT mocne i słabe strony to czynniki, które poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów można dowolnie kształtować. Przedstawione szanse i zagrożenia są natomiast czynnikami obiektywnymi, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2022-2024.

Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno- edukacyjno-wychowawczych w środowisku, zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny, będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu, oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia oraz rodziny dotknięte przemocą.

VIII. CELE PROGRAMU, DZIAŁANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 -2024 na terenie Gminy Stronie Śląskie jest:

„Poprawa, jakości życia rodzin poprzez tworzenie i podtrzymywanie spójnego lokalnego systemu wsparcia na terenie Gminy Stronie Śląskie”.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów szczegółowych:

- 1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin**
- 2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny**
- 3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym**
- 4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo**
- 5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy**

Harmonogram realizacji zadań

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Cel szczegółowy 1

Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin			
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
Regularne diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin	OPS	liczba rodzin objętych monitoringiem	2022 -2024
Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości	OPS	liczba rodzin objętych pomocą	
Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego.	OPS, placówki oświatowe, UM, CETIK	liczba dzieci objętych pomocą	
Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny z Ośrodka Pomocy Społecznej.	OPS	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	
Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym.	UM	liczba rodzin, które otrzymały lokal mieszkalny	

Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra rodzin i bezpieczeństwa dziecka i rodziny.	ZI, OPS, SR, OIK, PCPR, PPP, GKRPA, KP,	liczba podmiotów zajmujących się wspieraniem rodziny na terenie gminy i powiatu	
Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.	PUP, OPS	liczba działań podjętych przez służby pomocowe umożliwiające podjęcie zatrudnienia	

Cel szczegółowy 2

Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny			
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy.	OPS	liczba rodzin objętych pomocą	2022 -2024
Rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego i prawnego.	placówki oświatowe, OIK, GKRPA, PPP, PNPP, PIK, OPS	liczba podmiotów zajmujących się wspieraniem rodziny na terenie gminy	
Promowanie pozytywnych wzorców rodzicielstwa oraz podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych wspierających rodzinę.	GKRPA, CETIK, placówki oświatowe, PM, ŻM, OPS	liczba i rodzaj podjętych inicjatyw.	
Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji.	Placówki oświatowe, PM, OPS, KP, PP,	liczba przeprowadzonych kampanii.	
Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	OPS, PCPR, KS,	liczba dzieci, które powróciły do rodziny	
Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących	ŻM, PM, placówki oświatowe,	liczba placówek na terenie gminy zapewniających opiekę	
Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom.	ZI, GKRPA	liczba spotkań grup roboczych oraz zespołu interdyscyplinarnego	
Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i	UM, OPS, placówki oświatowe, PM	liczba osób biorących udział w podnoszeniu kompetencji zawodowych w zakresie wspierania rodziny	

rodzynie. Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.	UM,CETIK, SPA	liczba i rodzaj podjętych inicjatyw.	
---	---------------	--------------------------------------	--

Cel szczegółowy 3

Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym			
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.	Placówki oświatowe	Ilość przedstawionych ofert	2022 -2024
Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych poprzez stworzenie usług i ulg wspierających ich proces edukacyjny.	Placówki oświatowe, PM	Ilość dzieci korzystających z oferowanych usług i ulg	
Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach)	Placówki oświatowe, OPS, UM	Ilość dzieci, które otrzymały wsparcie materialne	
Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach.	UM	Ilość podjętych inicjatyw w gminie	
Realizowanie programów prozdrowotnych	Placówki oświatowe, PM	Ilość przeprowadzonych programów	
Udzielanie psychologicznego i pedagogicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom.	Placówki oświatowe, PM, OIK, PIK	Ilość rodzin, które skorzystały ze wsparcia	
Podejmowanie działań mających na celu kształtowanie właściwego zachowania nawyków i postaw życiowych uczniów.	Placówki oświatowe	Ilość podjętych działań	
Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających.	PCPR, PPP, OIK, OPS	Ilość podmiotów, z którymi szkoły podjęły współpracę	
Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów	UM	Ilość prowadzonych świetlic	
Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z trudnościami.	Placówki oświatowe	Ilość dzieci uczęszczających na dodatkowe zajęcia	
Organizowanie poradnictwa i			

konsultacji dla rodziców ze specjalistami.	Placówki oświatowe, PM, OPS,	Ilość zorganizowanych spotkań
Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.	Placówki oświatowe, PP, PSZ	Ilość zrealizowanych programów profilaktycznych
Inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych	OIK, PCPR, PIK	Ilość dzieci i młodzieży objętych wsparciem
Podejmowanie działań mających na celu integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Placówki oświatowe	Ilość podjętych działań

Cel szczegółowy 4

Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo			
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
Praca z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego	OPS, placówki oświatowe, SR, PM	Ilość rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	2022-2024
Praca asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	OPS, SR, placówki oświatowe, PCPR	Ilość dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	
Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców.	OPS, SR, placówki oświatowe, PM, ŻM	Ilość rodzin objętych nadzorem kuratora sądowego	
Rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy mających na celu wsparcie rodziny	PCPR	Ilość rozpowszechnionych informacji w zakresie wspierania rodziny	
Tworzenie i wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach poza szkolnych	UM	Ilość utworzonych placówek wsparcia dziennego	
Priorytetowe przyjmowanie do placówek przedszkolnych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.	PM, ŻM	Ilość dzieci przyjętych do placówek w trybie priorytetowym	
Tworzenie warunków do powołania oraz działania rodzin wspierających	OPS	Ilość inicjatyw/naborów	

Cel szczegółowy 5

Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy			
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
Realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci	Placówki oświatowe, ZI	Ilość zrealizowanych projektów	2022 -2024
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży.	GKRPA, ZI, placówki oświatowe, PIK	Ilość rozpowszechnionych informacji w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	
Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.	GKRPA, ZI, OPS	Ilość rodzin, którym udzielono pomocy	
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.	UM, GKRPA	Ilość osób oczekujących na udzielenie pomocy powyżej 1 m-ca	
Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie.	Placówki oświatowe	Ilość uczniów, którzy uczestniczyli w zorganizowanych prelekcjach	
Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka.	Placówki oświatowe, PM, CETIK, SPA	Ilość zorganizowanych spotkań	
Ustawiczne szkolenie podmiotów zaangażowanych w proces wspierania rodziny w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	UM, placówki oświatowe, OPS, GKRPA, ZI, KP	Ilość osób biorących udział w podnoszeniu kompetencji zawodowych	
Współpraca i promocja wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.	ZI, PCPR, OPS	Ilość podjętych inicjatyw w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy	

IX. ZASOBY

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim (OPS)
- Urząd Miejski w Stroniu Śląskim (UM)
- Komisariat Policji w Łądku Zdroju (KP)
- Posterunek Policji w Stroniu Śląskim (PP)
- Straż Miejska w Stroniu Śląskim (SM)
- Zespół Interdyscyplinarny w Stroniu Śląskim (ZI)
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stroniu Śląskim (GKRPA)
- Sąd Rejonowy w Kłodzku (SR)
- Kuratorzy Sądowi przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku (KSR)
- Przedszkole Miejskie w Stroniu Śląskim (PM)
- Żłobek Miejski w Stroniu Śląskim (ŻM)
- Szkoła Podstawowa w Stroniu Śląskim (SP)
- Zespół Szkół Samorządowych w Stroniu Śląskim (placówki oświatowe, ZSS)
- Punkty Informacyjno - Konsultacyjne w Stroniu Śląskim (PIK)
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku (OIK)
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku (PCPR)
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bystrzycy Kłodzkiej (PPP)
- placówki służby zdrowia w Stroniu Śląskim (PSZ)
- Centrum Edukacji Turystyki i Kultury w Stroniu Śląskim (CETIK)
- SPA „Jaskinia Niedźwiedzia” w Stroniu Śląskim (SPA)
- Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Stroniu Śląskim (PNPP)

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- ograniczenie szerzenia się patologii,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XII. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Ewaluacja końcowa, która zostanie utworzona po zakończeniu realizacji programu będzie wynikiem częściowych analiz, pozwalających na podsumowanie trzyletniego procesu wprowadzania działań mających na celu szeroko rozumiane wspieranie rodziny, będzie również punktem wyjścia do tworzenia kolejnego programu.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

XIII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w obowiązującej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Stronie Śląskie oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu także własnej aktywności i potencjału, jaki rodzina posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 821 ze zmianami), do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny, zaś do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

Przyjęcie programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Stronie Śląskie na lata 2022 – 2024 przewiduje rozwój działań profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka oraz zapobieganie narastaniu kryzysu. Zakłada się, iż realizacja programu umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, poprzez pracę z rodziną oraz rozwój rodzinnej pieczy zastępczej. Cele i zadania programu umożliwiają każdemu dziecku prawo do stabilnego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Ryszard Wiktor